

EDUSKUNNAN VASTAUS 312/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 244/2014 vp) täydentämisestä

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta (HE 244/2014 vp) ja esityksensä edellä mainitun esityksen täydentämisestä (HE 308/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Sivistysvaliokunta on antanut asioista yhteisen mietinnön (SiVM 22/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus mahdollisimman pikaisesti edistää korkeakoulujen tilauskoulutuksen esteiden purkamista.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain (558/2009) 8, 36, 38 ja 39 §, sellaisina kuin niistä ovat 36 § laeissa 482/2013 ja 1172/2014 sekä 38 § laissa 482/2013, sekä

lisätään lakiin uusi 36 a ja 36 b §, 41 §:ään uusi 5 momentti ja 43 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

8 §

Opetuksen maksuttomuus ja muuta toimintaa koskevat maksut

Korkeakoulututkintoon johtava opetus ja opiskelijoiden valintaan liittyvät valintakokeet

ovat opiskelijalle maksuttomia, jollei tässä laissa toisin säädetä. Opetuksen maksuttomuus ei estä yliopistoa järjestämästä sellaista yhteis- tai kaksoistutkintoon johtavaa opetusta, johon liittyvästä omasta osuudestaan ulkomaalainen korkeakoulu perii maksun.

Opetushallitus perii muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin koulutusjärjestelmän mukaisen koulutuksen perusteella muuta kuin jatkotutkintoa opiskelemaan hakevilta lukukausikohtaisen hakemuksen käsitelymaksun. Maksun suorittaminen on hakemuksen käsittelemisen edellytys.

Muuhun kuin suomen- tai ruotsinkieliseen koulutukseen hakevalta voidaan edellyttää kansainvälisen maksullisen testin suorittamista.

Muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta toiminna yliopisto saa periä maksuja. Yliopiston julkisoikeudellisten suoritteiden maksuista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään julkisoikeudellisten suoritteiden omakustannusarvosta. Jos opiskelijalta perittävää julkisoikeudellista maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien noudattaen, mitä korkolaissa (633/1982) säädetään. Maksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

36 §

Opiskelijavalinta

Opiskelijat ottaa yliopisto. Opiskelija otetaan suoritamaan sekä alempaa että ylempää korkeakoulututkintoa, jompaakumpaa näistä tutkinnoista, jatkotutkintoa tai erikoistumiskoulutusta.

Yliopisto ottaa siirto-opiskelijoita. *Siirto-opiskelijalla* tarkoitetaan korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin otettua opiskelijaa, jonka opiskeluoikeus siirtyy korkeakoulusta toiseen tai korkeakoulun sisällä tutkinnosta toiseen.

Yliopisto päättää opiskelijavalinnan perusteista. Hakijat voidaan erilaisen koulutustaustan perusteella jakaa valinnoissa erillisiin ryhmiin. Samaan ryhmään kuuluviin hakijoihin on sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita. Jonkin kieliryhmän koulutustarpeen turvaamiseksi voidaan yhdenmukaisista valintaperusteista rajoitusti poiketa.

36 a §

Yhteishaku ja erillisvalinnat

Tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijavalinta järjestetään korkeakoulujen yhteishakuna lukuun ottamatta valintaa jatkotutkintoon johtavaan koulutukseen.

Yliopisto voi käyttää yhteishaun asemesta erillisvalintaa ottaessaan:

1) opiskelijoita sellaiseen rajatulle kohderyhmälle suunnattuun koulutukseen, johon hakevien kelpoisuuden yliopisto on määritellyt erikseen ja jonka hakua ei voida järjestää yhteishaun aikataulussa;

2) opiskelijoita vieraskieliseen koulutukseen;

3) opiskelijoita suomen- tai ruotsinkieliseen, pelkästään ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen, jonka haku järjestetään samassa yhteydessä vastaavan vieraskielisen koulutuksen haun kanssa;

4) siirto-opiskelijoita;

5) opiskelijoita avoimessa korkeakouluopetuksessa suoritettujen opintojen perusteella.

Yhteishaussa käytetään opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) tarkoitettua opiskelijavalintarekisteriä. Yhteishaun toimittamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

36 b §

Opiskelupaikkojen varaaminen

Yliopiston on yhteishaussa varattava osa opiskelupaikoista niille, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen koulutusjärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa eivätkä vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa tai ovat ottaneet opiskelupaikan vastaan kevätlukukaudella 2014 tai sitä ennen alkaneesta koulutuksesta, mutta eivät ole suorittaneet korkeakoulututkintoa. Velvollisuus koskee valintaa alempaan ja sekä alempaan että ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen sekä valintaa sellaiseen ylempään kor-

keakoulututkintoon johtavaan koulutukseen, jonka yliopisto järjestää ilman siihen kuuluvaa alempaa korkeakoulututkintoa.

Opiskelupaikkoja ei kuitenkaan tarvitse varata 1 momentissa tarkoitettulla tavalla valittaessa opiskelijoita vieraskieliseen koulutukseen taikka koulutukseen, johon yliopisto valitsee niin pienen määrän opiskelijoita, että paikkojen varaaminen asettaisi hakijat kohtuuttomasti eriarvoiseen asemaan.

Yliopisto voi varata osan opiskelupaikoista 1 momentissa tarkoitetuille hakijoille myös erillisvalinnoissa.

Yliopiston tulee turvata asianmukainen mahdollisuus päästä koulutukseen myös korkeakoulututkinnon suorittaneille ja opiskelupaikan vastaanottaneille. Yliopiston tulee huolehtia siitä, että eri hakijaryhmiin kuuluvien mahdollisuudet opiskelupaikan saamiseen eivät muodostu hakijoiden yhdenvertaisuuden kannalta kohtuuttoman erilaisiksi. Kohtuullisuutta arvioitaessa otetaan huomioon eri hakijaryhmiin kuuluvien osuus hakijoista, mahdollisuus siirtyä opintoihin muutoin kuin yhteishaun kautta sekä muut näihin rinnastettavat seikat.

38 §

Opiskelupaikan vastaanottaminen

Hakija saa ottaa vastaan vain yhden korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan samana lukukautena alkavasta koulutuksesta. Säännös ei koske siirto-opiskelupaikan vastaanottamista.

Opiskelijaksi hyväksytyn on yliopiston hyväksymisilmoituksessa mainittavan määräajan kuluessa ilmoitettava yliopistolle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Jollei opiskelijaksi hyväksytty tee ilmoitusta määräajassa, hän menettää opiskelupaikkansa. Yliopiston on viipymättä merkittävä tieto opiskelupaikan vastaanottamisesta opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 1 §:ssä tarkoitettuun korkeakoulujen hakurekisteriin.

39 §

Lukuvuosi ja lukukaudet sekä opiskelijaksi ilmoittautuminen

Yliopiston lukuvuosi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Syysluku-kausi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta. Kevätlukukausi alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Opetusta annetaan yliopiston määrääminä ajanjaksoina.

Opiskelijaksi hyväksytyn, joka on ilmoittanut ottavansa vastaan opiskelupaikan, tulee asianomaisen yliopiston määräämällä tavalla ilmoittautua yliopistoon, minkä jälkeen hänet merkitään opiskelijaksi. Opiskelijan on joka lukuvuosi yliopiston määräämällä tavalla ilmoitauduttava läsnä olevaksi tai poissa olevaksi.

41 §

Opiskeluoikeus

Siirto-opiskelijan oikeus suorittaa tutkinto määräytyy siirrosta saadun opiskeluoikeuden mukaisen tutkinnon perusteella. Tutkinnon suorittamisaikaan lasketaan myös se läsnä- ja poissaoloaika, jonka opiskelija on käyttänyt siirron perusteena olevan opiskeluoikeuden mukaiseen opiskeluun. Ennen lukuvuotta 2005—2006 opintonsa aloittaneiden tutkinnon suorittamisaikaan ei kuitenkaan lasketa siirron perusteena olevan opiskeluoikeuden mukaiseen opiskeluun käytettyä läsnä- ja poissaoloaika.

43 §

Opiskeluoikeuden menettäminen

Kun siirto-opiskelija ottaa vastaan uuden opiskeluoikeuden, hän menettää samalla siirron perusteena olevan opiskeluoikeutensa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 36 §:n 2 momentti sekä 41 ja 43 § tu-

levat kuitenkin voimaan 1 päivänä elokuuta 2015.

Lain 8 §:n 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita syyslukukaudella 2016 alkavaan koulutukseen.

Lain 36 a §:n 1 ja 2 momenttia, 36 b §:n 1 ja 2 momenttia sekä 38 §:n 1 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita syyslukukaudella 2016 alkavaan koulutukseen, mihin asti sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattikorkeakoululain (932/2014) 12, 28, 29 ja 57 §, sellaisena kuin niistä on 28 § osaksi laissa 1173/2014, sekä
lisätään lakiin uusi 28 a—28 c § sekä 30 §:ään uusi 4 momentti ja 32 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

12 §

Opetuksen maksuttomuus ja muuta toimintaa koskevat maksut

Ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava opetus ja opiskelijoiden valintaan liittyvät valintakokeet ovat opiskelijalle maksuttomia. Opetuksen maksuttomuus ei estä ammattikorkeakoulua järjestämästä sellaista yhteis- tai kaksoistutkintoon johtavaa opetusta, johon liittyvästä omasta osuudesta ulkomaalainen korkeakoulu perii maksun.

Opetushallitus perii muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin koulutusjärjestelmän mukaisen koulutuksen perusteella hakevilta lukukausikohtaisen hakemuksen käsittelymaksun. Maksun suorittaminen on hakemuksen käsittelemisen edellytys.

Muuhun kuin suomen- tai ruotsinkieliseen koulutukseen hakevilta voidaan edellyttää kansainvälisten maksullisten testien suorittamista.

Muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta toiminnasta ammattikorkeakoulu saa periä maksuja. Ammattikorkeakoulujen julkisoikeudellisten suoritteiden maksuista säädetään tarkemmin val-

tioneuvoston asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään julkisoikeudellisten suoritteiden omakustannusarvosta. Jos opiskelijalta perittävää julkisoikeudellista maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien noudattaen, mitä korkolaissa (633/1982) säädetään. Maksu on suoraan ulosotokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

28 §

Opiskelijavalinta

Opiskelijat ottaa ammattikorkeakoulu. Opiskelijat otetaan suorittamaan ammattikorkeakoulututkintoa, ylempää ammattikorkeakoulututkintoa tai erikoistumiskoulutusta.

Ammattikorkeakoulu ottaa siirto-opiskelijoita. *Siirto-opiskelijalla* tarkoitetaan korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin otettua opiskelijaa, jonka opiskeluoikeus siirtyy korkeakoulusta toiseen tai korkeakoulun sisällä koulutuksesta

toiseen siten, että tavoitetutkintoon liitettävä tutkintonimike vaihtuu.

Ammattikorkeakoulu päättää opiskelijavalinnan perusteista. Hakijat voidaan erilaisen koulutustaustan perusteella jakaa valinnoissa erillisiin ryhmiin. Samaan ryhmään kuuluviin hakijoihin on sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita.

28 a §

Yhteishaku ja erillisvalinnat

Opiskelijoiden valinta ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin järjestetään korkeakoulujen yhteishaussa.

Ammattikorkeakoulu voi käyttää yhteishaun asemesta erillisvalintaa ottaessaan:

1) opiskelijoita sellaiseen rajatulle kohderyhmälle suunnattuun koulutukseen, johon hakevien kelpoisuuden ammattikorkeakoulu on määritellyt erikseen ja jonka hakua ei voida järjestää yhteishaun aikataulussa;

2) opiskelijoita vieraskieliseen koulutukseen;

3) opiskelijoita suomen- tai ruotsinkieliseen ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen, jonka haku järjestetään samassa yhteydessä vastaavan vieraskielisen koulutuksen haun kanssa;

4) siirto-opiskelijoita;

5) opiskelijoita avoimessa korkeakouluopetuksessa suoritettujen opintojen perusteella.

Yhteishaussa käytetään opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) tarkoitettua opiskelijavalintarekisteriä. Yhteishaun toimittamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

28 b §

Opiskelupaikkojen varaaminen

Ammattikorkeakoulun on yhteishaussa varattava osa ammattikorkeakoulututkintoon johtavista opiskelupaikoista niille, jotka eivät ole ai-

kaisemmin suorittaneet Suomen koulutusjärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa eivätkä vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa tai ovat ottaneet opiskelupaikan vastaan kevätlukukaudella 2014 tai sitä ennen alkaneesta koulutuksesta, mutta eivät ole suorittaneet korkeakoulututkintoa.

Opiskelupaikkoja ei kuitenkaan tarvitse varata 1 momentissa tarkoitettulla tavalla valittaessa opiskelijoita vieraskieliseen koulutukseen tai sellaiseen rajatulle kohderyhmälle suunnattuun koulutukseen, johon hakevien kelpoisuuden ammattikorkeakoulu on määritellyt erikseen taikka koulutukseen, johon ammattikorkeakoulu valitsee niin pienen määrän opiskelijoita, että paikkojen varaaminen asettaisi hakijat kohtuuttomasti eriarvoiseen asemaan.

Ammattikorkeakoulu voi varata osan opiskelupaikoista 1 momentissa tarkoitetuille hakijoille myös erillisvalinnoissa.

Ammattikorkeakoulun tulee turvata asianmukainen mahdollisuus päästä koulutukseen myös korkeakoulututkinnon suorittaneille ja opiskelupaikan vastaanottaneille. Ammattikorkeakoulun tulee huolehtia siitä, että eri hakijaryhmiin kuuluvien mahdollisuudet opiskelupaikan saamiseen eivät muodostu hakijoiden yhdenvertaisuuden kannalta kohtuuttoman erilaisiksi. Kohtuullisuutta arvioitaessa otetaan huomioon eri hakijaryhmiin kuuluvien osuus hakijoista, mahdollisuus siirtyä opintoihin muutoin kuin yhteishaun kautta sekä muut näihin rinnastettavat seikat.

28 c §

Opiskelupaikan vastaanottaminen

Hakija saa ottaa vastaan vain yhden korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan samana lukukautena alkavasta koulutuksesta. Säännös ei koske siirto-opiskelupaikan vastaanottamista.

Opiskelijaksi hyväksytyn on ammattikorkeakoulun hyväksymisilmoituksessa mainittavan määräajan kuluessa ilmoitettava ammattikorkeakoululle opiskelupaikan vastaanottamisesta tai hän menettää opiskelupaikkansa. Ammattikorkeakoulun on viipymättä merkittävä tieto opis-

kelupaikan vastaanottamisesta opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 1 §:ssä tarkoitettuun korkeakoulujen hakurekisteriin.

29 §

Lukuvuosi ja lukukaudet sekä opiskelijaksi ilmoittautuminen

Ammattikorkeakoulun lukuvuosi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Syyslukukausi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta. Kevätlukukausi alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Opetusta annetaan ammattikorkeakoulun määrääminä ajanjaksoina.

Opiskelijaksi hyväksytyn, joka on ilmoittanut ottavansa vastaan opiskelupaikan, tulee ammattikorkeakoulun määräämällä tavalla ilmoittautua ammattikorkeakouluun, minkä jälkeen hänet merkitään opiskelijaksi. Opiskelijan on joka lukuvuosi ammattikorkeakoulun määräämällä tavalla ilmoitauduttava läsnä olevaksi tai poissa olevaksi. Opiskelija voi perustellusta syystä muuttaa ilmoitustaan lukuvuoden aikana.

30 §

Opiskelu-oikeus

Siirto-opiskelijan oikeus suorittaa tutkinto määräytyy siirrossa saadun opiskelu-oikeuden mukaisen tutkinnon perusteella. Tutkinnon suorittamisaikaan lasketaan myös se läsnä- ja poissaoloaika, jonka opiskelija on käyttänyt siirron perusteena olevan opiskelu-oikeuden mukaiseen opiskeluun.

32 §

Opiskelu-oikeuden menettäminen

Kun siirto-opiskelija ottaa vastaan uuden opiskelu-oikeuden, hän menettää samalla siirron perusteena olevan opiskelu-oikeutensa.

57 §

Oikaisumenettely

Opiskelijaksi hakenut saa vaatia ammattikorkeakoulun toimielimeltä oikaisua opiskelijaksi ottamista koskevaan päätökseen 14 päivän kuluessa valinnan tulosten julkistamisesta. Opiskelijavalinnan tuloksia julkistettaessa on ilmoitettava, miten hakija voi saada tiedon valinnassa noudatettujen perusteiden soveltamisesta häneen ja miten valintaan voi vaatia oikaisua. Opiskelijavalinnan tulosta ei saa oikaisuvaatimuksen johdosta muuttaa kenenkään opiskelemaan valitun vahingoksi.

Opiskelija saa vaatia ammattikorkeakoulun määräämältä toimielimeltä oikaisua 32 §:n mukaisesti annettuun opiskelu-oikeuden menettämistä koskevaan päätökseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Opintosuorituksensa arvosteluun tai muualla suoritettujen opintojen tai muulla tavoin osoitetun osaamisen hyväksilukemiseen tyytymätön opiskelija saa pyytää siihen suullisesti tai kirjallisesti oikaisua, arvostelusta sen suorittaneelta opettajalta ja opintojen hyväksilukemisesta siitä päätöksen tehneeltä. Opintosuorituksen arvostelua koskeva oikaisupyynnö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, josta opiskelijalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulokset sekä arvosteluperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan tietoonsa. Hyväksilukemista koskeva oikaisupyynnö on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tässä momentissa tarkoitettun oikaisupyynnön johdosta tehtyyn päätökseen tyytymätön saa vaatia siihen oikaisua tutkintolautakunnalta tai muulta siihen tehtävään määrätyltä toimielimeltä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ . Lain 28 §:n 2 momentti sekä 30 ja 32 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä elokuuta 2015.

Lain 12 §:n 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita syyslukukaudella 2016 alkavaan koulutukseen.

Lain 28 a §:n 1 ja 2 momenttia, 28 b §:n 1 ja 2 momenttia sekä 28 c §:n 1 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita syyslukukaudella 2016 alkavaan koulutukseen, mihin asti sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 27 päivänä helmikuuta 2015
